

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: 286 840 129
E-mail: paulina.tabery@soc.cas.cz

Postoje české veřejnosti k právům homosexuálních párů

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2009, v09-05</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>4. 5. – 11. 5. 2009</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1038</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>OV.114, OV.115, OV.180</i>
Zveřejněno dne:	<i>7. července 2009</i>
Zpracovala:	<i>Paulína Tabery</i>

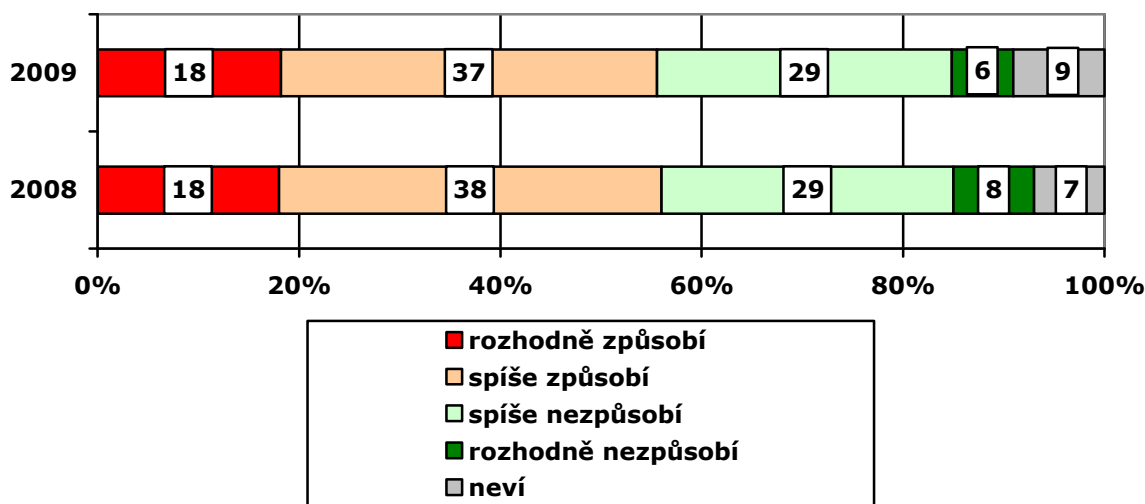
V květnovém výzkumu Naše společnost byly zjišťovány postoje obyvatel České republiky k některým právům homosexuálních mužů a žen, a rovněž mínění lidí o toleranci občanů k homosexuálům.

Tolerance lidí k homosexuálům byla zkoumána nikoliv dotazem na osobní postoj, ale na mínění o svém okolí – městě, tedy jestli by v případě přiznané homosexuality nastaly v místě bydliště potíže v soužití.¹ Více než polovina (55 %) obyvatel starších 15 let nepovažuje své okolí za příliš tolerantní a připouští, že přiznání k homosexualitě by mohlo vést k jistým potížím, přičemž zhruba pětina je o tom přesvědčena poměrně silně. Naopak o něco více než třetina lidí považuje své okolí za tolerantní a v přiznání homosexuality nevidí pro dotyčného problém.

Nazírání na toleranci lidí k homosexualitě se ve srovnání s šetřením v minulém roce nezměnilo (viz graf 1).

¹ Znění otázky: „Přestavte si, že se někdo ve Vašem městě či obci přizná ke své homosexuální orientaci. Domníváte se, že to mu to způsobí nebo nezpůsobí potíže v soužití s ostatními lidmi ve Vašem městě nebo obci?“ Varianty odpovědí: rozhodně způsobí, spíše způsobí, spíše nezpůsobí, rozhodně nezpůsobí.

Graf 1. Způsobí přiznání k homosexualitě potíže v soužití s ostatními lidmi ve Vašem městě či obci?

Názory na to, zda by přiznání k homosexualitě způsobilo člověku v dané obci problémy, jsou univerzální, významně se neliší lidé různého pohlaví, věku, vzdělání, životní úrovně anebo z různě velkých obcí. Větší rozdíly v přesvědčení o možných potížích se neprojeví ani podle toho, zda dotyčný osobně zná či nezná gaye nebo lesbu.²

Co se týče mínění o vybraných právech homosexuálních mužů a žen³, téměř tři čtvrtiny lidí (73 %) si myslí, že by gayové a lesby měli mít právo uzavřít registrované partnerství.⁴ Menší, avšak stále dost významný podíl obyvatel (47 %) se domnívá, že by měli mít i právo uzavřít sňatek. V otázce adopce dětí převládá nesouhlas (63 %), a to poměrně důrazný (37 % odpovědí „rozhodně ne“), avšak podíl občanů, kteří souhlasí s tímto právem pro homosexuály, není zcela zanedbatelný, je přibližně čtvrtinový (27 %) (viz graf 2).

Z časového srovnání vyplývá (viz tabulka 1), že názory na možnost uzavření registrovaného partnerství se od minulého šetření příliš nezměnily, z dlouhodobějšího hlediska – od roku 2005⁵ – lze pozorovat zvýšení podílu těch, kteří si myslí, že by gayové a lesby toto právo mít měli. U práva uzavřít sňatek lze pozorovat oproti minulému roku i v delším časovém horizontu jisté posílení kladných odpovědí, větší souhlas s tímto

² Znění otázky: „Znáte Vy osobně nějakého homosexuálního muže nebo ženu?“ Varianty odpovědí: ano, ne. Že osobně zná nějakého gaye nebo lesbu, uvedlo 49 % dotázaných, 45 % tazatelům sdělilo, že osobně žádného člověka s homosexuální orientací nezná.

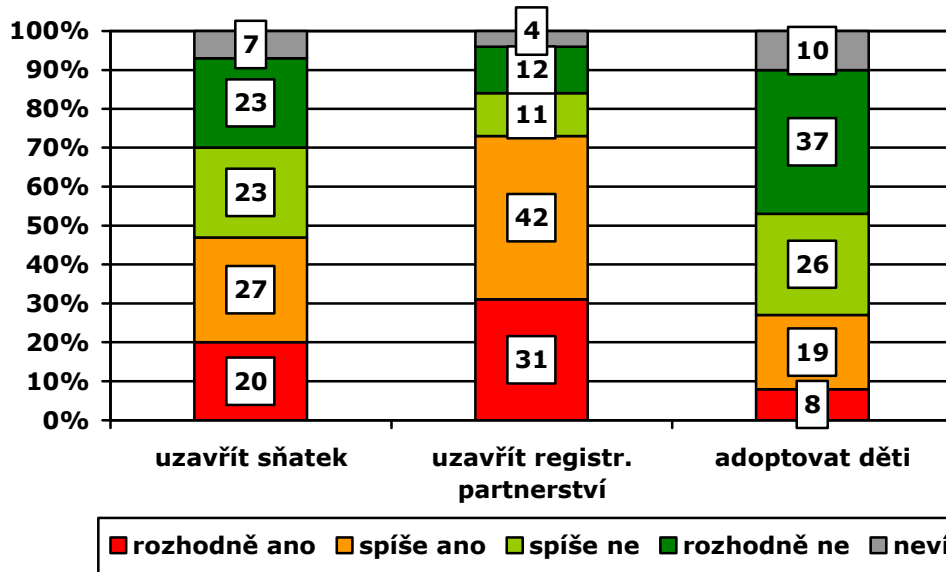
³ Znění otázky: „Myslíte si, že homosexuální ženy a muži by měli mít právo: a) uzavřít sňatek, b) uzavřít registrované partnerství (odlišné od manželství), c) adoptovat děti?“ Varianty odpovědí: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.

⁴ Zákon ze dne 26. ledna 2006 o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů byl vyhlášen ve Sbírce zákonů v částce 38 pod číslem 115/2006 Sb. dne 3. dubna 2006. Účinnosti nabyl od 1. července 2006. Partnerství lze uzavřít osobně před matričním úřadem v kraji, který je podle místa trvalého pobytu alespoň jedné z osob vstupující do partnerství příslušný k přijetí prohlášení.

⁵ Znění otázky v roce 2005: „Myslíte si, že homosexuálové a lesbičky by měli mít právo a) oženit se, vdát se, b) uzavřít registrované partnerství (odlišné od manželství), kde by partneri měli stejná ekonomická práva jako lidé, kteří uzavřeli manželství, např. právo na daňovou úlevu nebo právo na dědictví, c) adoptovat děti?“ Možnosti odpovědí: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.

právem. U práva na adopce dětí homosexuálními muži a ženami je možné od roku 2005 pozorovat nárůst kladných odpovědí a úbytek záporných.

Graf 2. Homosexuální ženy a muži by měli mít právo...

Tab. 1: Homosexuální ženy a muži by měli mít právo... (časové srovnání v %)

	2005 ano/ne	2007 ano/ne	2008 ano/ne	2009 ano/ne
uzavřít registr. partnerství	61/30	69/24	75/19	73/23
uzavřít sňatek	38/51	36/57	38/55	47/46
adoptovat děti	19/70	22/67	23/65	27/63

Pozn.: Dopočet do 100 % u jednotlivých položek v každém roce tvoří odpovědi „neví“.

Odlišnosti v názorech na jednotlivá práva homosexuálních mužů a žen se projevují zejména v souvislosti s věkem. Co se týče uzavření sňatku, s přibývajícím věkem lze zaznamenat menší míru souhlasu s tímto právem a větší míru nesouhlasu – to se týká zejména lidí starších 60 let. U registrovaného partnerství lidé ve věku 45 – 59 let souhlasí méně často než mladší věkové skupiny a opět lidé nad 60 let projevují výrazný nesouhlas. Podobně i u otázky adopcí platí, že lidé starší 60 let se méně vyslovují pro toto právo, u mladších kategorií, zejména u lidí do 30 let, je souhlas s adopcemi vyšší.

U uzavření sňatku a registrovaného partnerství hraje roli i životní úroveň občanů. V případě sňatku se lidé s dobrou životní úrovní častěji vyslovují pro sňatek homosexuálních dvojic. V případě registrovaného partnerství obyvatelé deklarující špatnou životní úroveň méně často souhlasí s tímto právem, a naopak vyjadřují větší nesouhlas ve srovnání s lidmi s dobrou životní úrovní nebo těmi, kteří ji hodnotí jako ani dobrou, ani špatnou.

Rozdíly v názorech na práva na sňatek, registrované partnerství či adopce dětí se objevují také podle osobní zkušenosti s homosexuálními muži a ženami. Lidé, kteří deklarují, že nějakého gaye nebo lesbu znají, u všech třech práv mnohem častěji souhlasí, aby je homosexuální muži a ženy měli, a v případě vyjádřených nesouhlasných postojů nejsou natolik rozhodní.